

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Голова приймальної комісії
Рівненського державного
гуманітарного університету

 Роман ПАВЕЛЮК

«23» квітня 2024 р.

**ПРОГРАМА ФАХОВОГО ІСПИТУ
ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 011 ОСВІТНІ, ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ
для вступників на навчання для здобуття ступеня магістра
на основі РНК6, РНК7**

Схвалено вченою радою педагогічного факультету
Протокол № 4 від «23» квітня 2024 р.

Голова вченої ради
педагогічного факультету Валерій СІЛКОВ

Схвалено навчально-методичною комісією педагогічного факультету
Протокол № 2 від «16» квітня 2024 р.

Голова навчально-методичної комісії
педагогічного факультету Наталія ГОРОПАХА

Голова фахової атестаційної комісії Валерій СІЛКОВ

Розробники: Валерій СІЛКОВ
Руслана СОЙЧУК
Оксана ПЕТРЕНКО

Рівне – 2024

Програма фахового іспиту зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки для вступників на навчання для здобуття ступеня магістра на основі РНК6, РНК7 / проф. В.В.Сілков, проф. Р.Л.Сойчук, проф. О.Б.Петренко Рівне : РДГУ, 2024. 11 с.

Розробники:

Сілков В.В., кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри математики з методикою викладання, декан педагогічного факультету РДГУ.

Сойчук Р.Л., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки початкової, інклюзивної та вищої освіти РДГУ.

Петренко О.Б., доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри теорії і методики виховання РДГУ.

Рецензент: Грицай Н.Б., доктор педагогічних наук, професор

Програма фахового іспиту зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки для вступників на навчання для здобуття ступеня магістра на основі РНК6, РНК7 визначає вимоги до рівня підготовки вступників у межах освітньо-професійної програми бакалавра, зміст основних освітніх компетентностей, критерії оцінки відповідей вступників, рекомендовані літературні джерела.

Розглянуто на засіданні кафедр педагогіки початкової, інклюзивної та вищої освіти (протокол № 5 від 08.04.2024 р.), теорії і методики виховання (протокол № 4 від 04.04.2024 р.).

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2024 р.

ЗМІСТ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА	4
ЗМІСТ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ	7
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ВСТУПНИКІВ	9
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	10
ІНФОРМАЦІЙНИЙ РЕСУРС	11

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Модернізаційні зміни, що відбуваються в українській освіті у зв'язку з євроінтеграційними процесами, суспільно-політичними подіями у державі, прийняттям та оновленням змісту низки нормативно-правових документів з питань освіти і виховання (Законів України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», «Про вищу освіту», Стандарту вищої освіти України за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки – другого (магістерського) рівня, (наказ Міністерства освіти і науки України № 520 від 11.05.2021 р.), Постанови Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1341 зі змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 509 від 12.06.2019 і № 519 від 25.06.2020 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій», професійного стандарту на групу професій «Викладачі закладів вищої освіти», Концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді, Концепції «Нова українська школа» та ін.) зумовлюють необхідність перегляду формування професійної компетентності майбутнього педагога, спроможного реалізувати на практиці завдання освіти та виховання підростаючого покоління.

Зміст освітньої програми «**Педагогіка вищої школи**» передбачає розвиток загальних та фахових компетентностей задля забезпечення підготовки кадрів вищої кваліфікації для організації освітнього процесу та підготовки кадрів для вищої школи. Програма передбачає підготовку здобувачів вищої освіти до впровадження нових освітніх, педагогічних та інформаційних технологій в професійній діяльності.

Професійна компетентність викладача вищої школи розглядається як інтегративне утворення, яке визначає здатність компетентно розв'язувати різноаспектні комплексні задачі і проблеми в галузі вищої освіти, що передбачає спеціалізовані концептуальні знання, набуті у процесі навчання та/або професійної діяльності на рівні новітніх досягнень, які є основою для креативного мислення та інноваційної діяльності; вирішувати професійні завдання, що характеризуються комплексністю, варіативністю та інтегрованістю педагогічних умов організації освітнього процесу, керуючись принципами фахової комунікації, міжособистісної взаємодії, інноваційної професійної діяльності.

Програму вступного випробування укладено відповідно до завдань середньої та вищої освіти, задекларованих у зазначених вище нормативно-правових документах, та відповідно до Переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 р. за № 266 (зі змінами) для комплексної оперативної оцінки знань, умінь і навичок вступників на здобуття ступеня вищої освіти «магістр» із галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки на основі здобутого ступеня вищої освіти «бакалавр», «магістр», освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст».

Відповідно до вимог Стандарту вищої освіти вступники, окрім загальних компетентностей, на основі здобутого ступеня (освітньо-кваліфікаційного рівня) «бакалавра»/ «спеціаліста»/«магістра» повинні володіти фаховими компетентностями, а саме: психологічна, педагогічна (дидактична, виховна, організаційна), методична та професійно-комунікативна.

До програми включено перелік питань з галузі педагогіки у межах освітньо-професійної програми бакалавра, вимоги до рівня підготовки вступників, запропоновано критерії оцінювання відповідей на фаховому випробуванні, списки рекомендованих джерел та інформаційних ресурсів.

Відтак, основною **метою** фахового випробування є перевірка рівня фахової компетентності вступників у межах освітньо-професійної програми бакалавра відповідно до Законів України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», «Про вищу освіту», стандартів вищої освіти, Постанови Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1341 зі змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 509 від 12.06.2019 і № 519 від 25.06.2020 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій», професійного стандарту на групу професій, Концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді, Концепції «Нова українська школа», що є передумовою успішного виконання освітньої програми «Педагогіка вищої школи».

Вимоги до рівня підготовки вступників

Вступник повинен знати:

1. Основні державні нормативні документи, що визначають зміст освіти та виховання у закладах освіти України.
2. Стратегічні напрями модернізації вітчизняної системи освіти у контексті положень Закону України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», «Про вищу освіту».
3. Сутність і специфіку організації, здійснення, оцінювання та корекції освітньої та виховної діяльності педагога у контексті реалізації Концепції «Нова українська школа».
4. Сутність компетентнісного підходу в освіті, ключові компетентності та їх сутнісні ознаки.
5. Знати особливості організації освітнього середовища закладу освіти та роль педагога у формуванні психологічно безпечного середовища.
6. Зміст та напрями організації національно-патріотичного виховання підростаючого покоління згідно Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді.
7. Традиційні та інноваційні освітні та виховні форми, методи та засоби здійснення освітнього процесу.
8. Основи педагогіки в об'ємі, необхідному для вирішення виховних, навчальних, науково-методичних і організаційно-практичних дій.

Вступник повинен уміти:

1. Оперувати професійною термінологією, демонструвати готовність до організації освітньо-виховного процесу у закладі освіти на рівні сучасних вимог.

2. Аргументовано висувати конкретні освітні завдання з урахуванням вікових, гендерних та індивідуальних особливостей вихованців і колективу.

3. Планувати, проектувати, конструювати та організовувати освітній процес, керувати ним та оцінювати його результати, добирати форми, методи та засоби здійснення освітнього процесу у закладі освіти.

4. Демонструвати здатність критично мислити, здатність до узагальнення, аналізу і синтезу у професійній діяльності.

5. Уміти визначати рівень вихованості й розвитку особистості та розвитку колективу з використанням комплексу психолого-педагогічних методів, проектувати індивідуальний розвиток особистості та коригувати міжособистісні стосунки в колективі, створювати сприятливе освітньо-виховне середовище.

6. Демонструвати високий рівень педагогічної техніки, професійного педагогічного мовлення та ефективного педагогічного спілкування та взаємодії у виховній роботі з здобувачами освіти, батьками та громадськістю.

7. Встановлювати соціально-психологічний комунікативний контакт, індивідуально орієнтовану взаємодію, що забезпечує творчий характер освітнього процесу та сприятливий психологічний мікроклімат у колективі.

8. Координувати діяльність педагогів, батьків та громадськості в освітньому процесі.

Правила проведення випробування

Допуск до вступного випробування абітурієнтів здійснюється за умови наявності екзаменаційного листа та документа, який засвідчує особу (паспорт).

Вступне випробування проводиться згідно з розкладом, складеним приймальною комісією РДГУ.

У зв'язку з посиленими мірами безпеки в умовах воєнного стану, вступне випробування може відбуватися з використанням засобів відеозв'язку в режимі реального часу.

Вступник отримує тільки один комплект екзаменаційних завдань; заміна завдань не дозволяється.

Вступник має право звернутися до екзаменаторів з проханням щодо уточнення умов завдань.

Під час вступного випробування не дозволяється порушувати тишу, спілкуватися з іншими вступниками, користуватися електронними, друкованими, рукописними інформаційними джерелами.

Вступники, які не з'явилися на вступне випробування без поважних причин у визначений розкладом час, до участі у подальших випробуваннях та в конкурсі не допускаються; за наявності поважних причин, підтверджених документально, вступники можуть бути допущені до пропущеного вступного випробування (випробувань) з дозволу відповідального секретаря приймальної комісії в межах встановлених термінів та розкладу вступних випробувань.

Оцінювання відповіді вступників здійснюється членами фахової атестаційної комісії, призначеної згідно з наказом ректора. Оцінки відповіді кожного вступника визначаються за 200-бальною шкалою.

ЗМІСТ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

1. Схарактеризуйте об'єкт, предмет, мету педагогіки як наукової галузі.
2. Розтлумачте сутність основних категорій педагогіки.
3. Проаналізуйте генезис педагогічної думки та педагогічні ідеї видатних персоналій.
4. Проаналізуйте систему педагогічних наук.
5. Схарактеризуйте методи науково-педагогічного дослідження.
6. Проаналізуйте нормативно-правову базу розвитку сучасної освіти в Україні.
7. Дайте характеристику компетентнісного підходу в освіті.
8. Проаналізуйте ключові компетентності, сутнісні ознаки компетентності.
9. Обґрунтуйте сутність, функції, структуру процесу навчання. Схарактеризуйте рушійні сили процесу навчання.
10. Схарактеризуйте компоненти процесу навчання та етапи засвоєння знань.
11. Схарактеризуйте систему дидактичних принципів.
12. Обґрунтуйте значення та сутність інтеграції і диференціації в освіті.
13. Схарактеризуйте зміст освіти: сутність, компоненти. Проаналізуйте фактори, що впливають на розробку змісту освіти.
14. Проаналізуйте державні нормативні документи, що визначають зміст освіти України, схарактеризуйте їх.
15. Схарактеризуйте методи навчання: сутність поняття, функції, структура, класифікація методів навчання.
16. Схарактеризуйте основні групи методів навчання.
17. Проаналізуйте форми організації навчання та їх трансформацію в сучасній системі освіти.
18. Проаналізуйте особливості організації самостійної роботи здобувачів освіти в процесі навчання.
19. Дайте характеристику освітніх технологій: еволюція поняття, сутність, структура.
20. Проаналізуйте інтерактивні методи та технології в сучасній освіті.
21. Схарактеризуйте особистісно-орієнтовану модель сучасної освіти.
22. Визначте особливості діагностики та моніторингу якості навчальних досягнень здобувачів освіти.
23. Схарактеризуйте професіограму сучасного педагога.
24. Розкрийте сутність поняття «інклюзивна освіта». Визначте особливості організації навчання здобувачів освіти з особливими освітніми потребами.
25. Визначте особливості формування освітнього середовища сучасного закладу освіти.
26. Схарактеризуйте мету та завдання виховання в сучасній школі згідно з вимогами Концепції «Нова українська школа».
27. Схарактеризуйте мету, завдання та принципи національного виховання.
28. Схарактеризуйте компетентнісний підхід у вихованні.
29. Визначте рушійні сили, особливості і структурні компоненти процесу виховання.
30. Визначте й схарактеризуйте завдання, зміст та особливості морального виховання.
31. Розкрийте основні технології виховання в сучасній школі.
32. Схарактеризуйте методи виховання, основні підходи до їх класифікації. Перелічіть основні прийоми виховання.
33. Схарактеризуйте форми і засоби виховання. Обґрунтуйте класифікацію форм виховної роботи. Визначте функції форм виховної роботи.
34. Розкрийте завдання і зміст розумового виховання зростаючої особистості. Схарактеризуйте форми і методи розумового виховання.

35. Визначте сутнісні характеристики національно-патріотичного виховання згідно з Концепцією національно-патріотичного виховання дітей і молоді.

36. Обґрунтуйте роль класного керівника (класовода) в організації життєдіяльності учнівського колективу згідно з вимогами Нової української школи.

37. Схарактеризуйте роботу вчителя з батьками учнів. Виокреміть сучасні форми і методи співпраці з батьками і залучення батьків до освітнього процесу у світлі вимог Нової української школи.

38. Виокреміть і схарактеризуйте ідеї морального виховання у спадщині В. Сухомлинського.

39. Визначте завдання, основні принципи та особливості правового виховання школярів.

40. Проаналізуйте методику роботи вчителя із запобігання правопорушень неповнолітніми.

41. Розкрийте сутність педагогіки партнерства. Виокреміть основні риси педагогіки партнерства у Новій українській школі.

42. Розкрийте основи сімейного виховання, проаналізуйте форми взаємодії школи і сім'ї у вихованні дітей.

43. Проаналізуйте поняття булінгу в освіті. Схарактеризуйте Закон про протидію булінгу.

44. Проаналізуйте методи вивчення сім'ї учня. Розкрийте роль сім'ї у розвитку особистості.

45. Схарактеризуйте сутність поняття «колектив», його ознаки та функції. Проаналізуйте колектив як об'єкт і суб'єкт виховання. Обґрунтуйте процес формування учнівського колективу, стадії його розвитку.

46. Схарактеризуйте позакласну виховну роботу, її мету та завдання. Проаналізуйте напрями і форми організації позакласної виховної роботи. Розкрийте роль позакласної виховної роботи в освітньому процесі ЗЗСО.

47. Схарактеризуйте позашкільну освіту і виховання, її сутність, специфіку та особливості. Проаналізуйте структуру позашкільної освіти й виховання. Визначте мету, принципи позашкільної освіти і виховання.

48. Проаналізуйте особливості планування виховної роботи з класом. Схарактеризуйте напрями, специфіку та алгоритм планування виховної роботи з учнями.

49. Проаналізуйте особливості фізичного виховання учнів. Розкрийте завдання, форми, засоби фізичного виховання школярів.

50. Схарактеризуйте педагогічне вивчення учнів та учнівського колективу. Проаналізуйте форми спостереження за розвитком дитини у контексті функціонування Нової української школи.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ВСТУПНИКІВ

Рівень професійної компетентності вступників оцінюється за 200-бальною шкалою. Виділені такі рівні компетентності.

I рівень – початковий. Відповіді вступника при відтворенні навчального матеріалу елементарні, фрагментарні, зумовлені початковими уявленнями про сутність психолого-педагогічних та методичних закономірностей. У вирішенні завдань вступник не виявляє самостійності, демонструє низький рівень умінь аналізу освітнього процесу, приймати рішення. Вступник володіє окремими поняттями та визначеннями курсу, з допомогою викладача може сформулювати лише деякі основні положення теорії (принципи, закони).

II рівень – середній. Вступник володіє певною сукупністю теоретичних знань, відтворює основні поняття і визначення курсу, але досить поверхово, не обґрунтовуючи взаємозв'язок між ними, знає та може сформулювати з допомогою викладача окремі теоретичні положення за словесним формулюванням і, навпаки; припускається помилок, які повною мірою самостійно виправити не може.

III рівень – достатній. Вступник знає і може самостійно сформулювати основні закони, принципи та пов'язати їх з реальними явищами, може схарактеризувати основні положення теорії, самостійно застосовує знання у стандартних ситуаціях та спроможний навести приклади їх застосування у практичній діяльності, але не завжди може самостійно довести їх. Вступник може самостійно робити висновки, його відповідь логічна, але розуміння не є узагальненим.

IV рівень – високий. Вступник має глибокі, міцні і систематичні знання всіх положень теорії, може не тільки вільно сформулювати, але й самостійно довести закони, принципи, використовує здобуті знання і вміння в нестандартних ситуаціях, здатний вирішувати проблемні питання. Відповідь вступника відрізняється точністю формулювань, логікою, достатнім рівнем узагальненості знань.

Таблиця відповідності рівнів компетентності значенням 200-бальної шкали оцінювання відповідей вступників під час фахового випробування

Рівень компетентності	Шкала оцінювання	Національна шкала оцінювання
Початковий відповіді вступника невірні, фрагментарні, демонструють нерозуміння програмного матеріалу в цілому	1-99	незадовільно
Середній відповіді вступника визначаються розумінням окремих аспектів питань програмного матеріалу, але характеризується поверховістю та фрагментарністю, при цьому допускаються окремі неточності у висловленні думки	100-149	задовільно
Достатній відповіді вступника визначаються правильним і глибоким розумінням суті питання програмного матеріалу, але при цьому допускаються окремі неточності неprincipiального характеру	150-179	добре
Високий відповіді вступника визначаються глибоким розумінням суті питання програмного матеріалу.	180-200	відмінно

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Акімова О. В. Історія педагогіки у мнемокартах і таблицях : навч.-метод. посіб. Вінниця : Нілан-ЛТД, 2017. 111 с.
2. Волкова Н.П. Педагогіка : навч. посіб. 4-е вид. Київ : Академвидав, 2012. 616 с.
3. Державна національна програма «Освіта» (Україна XXI ст.). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/896-93-%D0%BF#Text>
4. Державний стандарт початкової загальної освіти. *Початкова школа*. 2011. № 7. С. 1-18.
5. Державний стандарт початкової загальної освіти : Схвалено рішенням колегії Міністерства освіти і науки України від 17.08.2017 р., протокол № 6/1-2. URL : <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/derzhavni-standarti>.
6. Дидактика : теорія і практика : навч.-метод. посіб. для студентів гуманіт. Факульт. / уклад.: О.С.Березюк, О.М.Власенко. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2017. 212 с. URL : <http://eprints.zu.edu.ua/25153/1/> .
7. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології : підручник. Київ : «Академвидав». 2015. 304 с.
8. Дідик О.В. Компетентнісно-орієнтоване навчання у процесі формування творчої особистості молодшого школяра. Харків : Основа, 2010. 144 с.
9. Дубяга С.М. Педагогічні технології в початковій школі : навч.-метод. посіб. Мелітополь : Вид-во МДПУ ім. Б.Хмельницького, 2015. 160 с.
10. Енциклопедія освіти / гол. ред. В.Г.Кремень. 2-ге вид., допов. та перероб. Київ : Юрінком Інтер, 2021. 1144 с.
11. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій / авт.-уклад. Н.П.Наволокова. Харків : Основа, 2011. 176 с.
12. Етнопедагогіка українознавство : термінол. слов. : навч. посіб. для студентів ВНЗ / уклад.: Л.В.Мафтин. Чернівці : Технодрук, 2015. 275 с.
13. Задорожна-Княгницька Л.В. Історія педагогіки : навч. посіб. для студентів закл. вищ. освіти. Херсон : ОЛДІ-плюс, 2020. 361 с.
14. Закон України «Про вищу освіту». URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
15. Закон України «Про дошкільну освіту». URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2628-14>.
16. Закон України «Про загальну середню освіту». URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/651-14>.
17. Закон України «Про освіту». URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>.
18. Закон України «Про позашкільну освіту». URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1841-14>.
19. Історія української школи і педагогіки : хрестоматія / упор. О.О.Любар. Київ, 2005. 768 с.
20. Казанжи І.В. Технології виховання в початковій освіті : навч. метод. посіб. Миколаїв : СПД Румянцева, 2020. 242 с.
21. Караманов О.В. Визначення головних цілей уроку і виховного заходу : навч.-метод. матеріали. Львів: ЛНУ ім. І.Франка, 2006. 58 с.
22. Кодлюк Я.П. Дидактика початкової школи : практик. курс. Тернопіль : Астон, 2013. 160 с.
23. Колупаєва А.А., Таранченко О.М. Інклюзивна освіта : від основ до практики : монографія. Київ : АТОПОЛ, 2016. 152 с.
24. Компетентнісний підхід у сучасній освіті : світовий досвід і українські перспективи / за заг. ред. О.В.Овчарук. Київ : «К.І.С.», 2004. 112 с.
25. Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді : наказ МОН від 16.06.15 року № 641. URL : <http://mon.gov.ua/usi-novivni/novini/2015/06/16/nacjonalno-patriotichne-vihovannya/>
26. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року : Схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988-р. URL : https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/54258/ .

27. Концепція розвитку громадянської освіти в Україні (від 3 жовтня 2018 р.). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/710-2018-%D1%80#Text>
28. Лозко Г.С. Українське народознавство. Вид. 5-те, зі змін. та доп. Тернопіль : Мандрівець, 2011. 512 с.
29. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка : навч. посіб. 5-е вид. Київ : КДНК, 2007. 656 с.
30. Моніторинг якості освіти : світові досягнення та українські перспективи / за заг. ред. О.І.Локшиної. Київ : К.І.С., 2004. 128 с.
31. Моніторинг якості освіти : становлення та розвиток в Україні : рекомендації з освітньої політики / за заг. ред. О.І.Локшиної. Київ : К.І.С., 2004. 160 с.
32. Наволокова Н.П. Практична педагогіка. 99 схем і таблиць. Харків : Основа, 2010. 117 с.
33. Нова українська школа : концептуальні засади реформування середньої школи. Ухвалено рішенням Колегії МОН України 20.10.2016 р. URL : <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf>
34. Нова українська школа : poradnik dla vchytelja / під заг. ред. Н.М.Бібік. Київ : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.
35. Педагогіка. Хрестоматія / уклад.: А.І.Кузьмінський, В.Я.Омелянченко Київ. 2006. 700 с.
36. Педагогічні технології в підготовці вчителів : навч. посіб. / за ред. І.Ф.Прокопенка. 3-є вид., допов. і переробл. Харків : ХНПУ, 2018. 457 с.
37. Педагогічні технології як засіб організації освітнього процесу в інклюзивному класі НУШ. URL : <https://www.schoollife.org.ua/829-2018/>
38. Петренко О.Б. Гендерний підхід в освіті й вихованні : навч. метод. посіб. Рівне : О. Зень, 2017. 322 с.
39. Програма «Нова українська школа» у поступі до цінностей. URL : <https://ipv.org.ua/prohrama-novaukrainska-shkola/>
40. Професійний стандарт на групу професій «Викладачі закладів вищої освіти» URL : https://mon.gov.ua/storage/app/media/pto/standarty/2021/03/25/Standart%20na%20hrupu%20profesiy_Vykladachi%20zakladiv%20vyshchoyi%20osvity_25.03.pdf
41. Стандарт вищої освіти України за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки другого (магістерського) рівня URL : https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2021/05/17/011.Osvitni.ped.nauky.mahistr_17.06.docx
42. Сухомлинська О.В. Диференційоване навчання в історії української школи. *Диференціація навчання на різних ступенях загальної середньої освіти: теорія, практика, перспективи : матер. методолог. семін.* 19 лист. 2008 р. Київ : Пед. думка, 2009. С. 19. 24.
43. Фіцула М.М. Педагогіка : навч. посіб. Київ : Академвидав, 2007. 560 с.
44. Чайка В. Основи дидактики : навч. посіб. Київ : Академвидав, 2011. 240 с.
45. Янкович О.І. Освітні технології сучасних навчальних закладів : навч. метод. посіб. Тернопіль : ТНПУ ім В.Гнатюка, 2015. 212 с.

ІНФОРМАЦІЙНИЙ РЕСУРС

1. <http://library.rshu.edu.ua/>
2. <http://www.info-library.com.ua>
3. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index>
4. <https://mon.gov.ua/ua>
5. <http://www.nbuuv.gov.ua>
6. <https://pidruchniki.com/>